



GÖTEBORGS UNIVERSITET  
HANDELSHÖGSKOLAN

# Skall vi kämpa ända in i kaklet?

---

**Möjliga effekter av mervärdesskatt för ideella idrottsföreningar i Sverige.**

Pemaj, Toni  
Thesslund, Sandra

Handelshögskolan i Göteborg  
Magisteruppsats  
Företagsekonomi – Beskattningsrätt  
Handledare: Rimmel, Gunnar  
Författare: Pemaj, Toni  
Thesslund, Sandra  
VT11

## Förord

*Denna magisteruppsats var tänkt att vara vårt avslutande bidrag till Handelshögskolan i Göteborg. Vi vill först och främst tacka våra respondenter som har bidragit med mycket värdefull information och många goda tips och råd. Vi vill även tacka alla andra som har stöttat oss på vägen.*

*Nu ger vi oss ut i arbetslivet med mycket kunskap i bagaget.*

*Med vänliga hälsningar*

*Toni Pemaj*

*Sandra Thesslund*

*Göteborg 20110527*

## Sammanfattning

**Titel:** Skall vi kämpa ända in i kaklet? Möjliga effekter av mervärdesskatt för ideella idrottsföreningar i Sverige.  
**Författare:** Toni Pemaj, Sandra Thesslund  
**Typ av arbete:** Magisteruppsats, 15 poäng  
**Handledare:** Gunnar Rimmel  
**Ämne:** Företagsekonomi - Beskattningsrätt  
**Datum:** Juni 2011

Ända sedan Sverige gick med i EU har man varit medveten om att Sverige strider mot EU:s mervärdesskattedirektiv. Än idag har Sverige fortfarande inte anpassat alla sina delar i momslagen till direktivet och på grund av detta inledde EU år 2009 ett fördragsbrottsförfarande mot Sverige. Utredningen som Sverige själva gjorde under 2009 kom fram till att Sverige fortfarande inte var förenliga med direktivet i vissa delar, framförallt det faktum att Sverige undantar alla allmännyttiga ideella föreningar från mervärdesskatt. Efter utredningen lämnade Sverige in ett förslag till EU-kommissionen angående ändringar i Sveriges momsagstiftning. I detta förslag stod det bland annat att Sverige, istället för att undanta alla ideella föreningar, endast skulle undanta de föreningar med en omsättning under 1 000 000 kr om året från momsplikt.

I februari 2011 fick Sverige avslag på detta förslag och debatten i Sverige kom igång på allvar. Reaktionerna från Sverige var övergripande negativa där det uttrycktes en rädsla för att få in alla de förändringar som direktivet kräver i den svenska momsagstiftningen. Farhågorna som kunde utläsas var bland annat att det skulle resultera i ökade kostnader för föreningarna, att det skulle bli ett dråpslag mot de mindre föreningar som inte skulle kunna bära den ökade administrationen samt att det skulle bli ödesdigra konsekvenser för det svenska föreningslivet i allmänhet.

Syftet med denna uppsats blev att utröna om dessa konsekvenser var en generell uppfattning samt analysera om det fanns några andra möjliga effekter, positiva som negativa, av förändringarna i momslagen. Uppsatsen gjordes som en kvalitativ studie genom att studera litteratur, akademiska artiklar och uttalanden från regering, samt genom intervjuer med experter inom skatteområdet, representanter från föreningslivet och företrädare från de fyra stora revisionsbyråerna i Sverige.

Studien visade att det finns en stor oro ute i föreningslivet angående de förestående förändringarna, men att denna oro inte alla gånger är grundad på fakta. För de föreningar som kommer att drabbas kommer det att innebära högre kostnader, men det kommer också att bli gynnande för vissa då de kan göra avdrag för ingående moms. De föreningar som kommer över, eller som precis ligger på gränsen till, den föreslagna omsättningströskeln, kommer troligtvis att omorganisera eller bolagisera sig för att lättare hantera problemen. Om Sverige får igenom sitt förslag på 250 000 kr kommer troligtvis inte det befarade dråpslaget mot den svenska föreningskulturen att bli så omfattande, då endast få föreningar kommer att påverkas. Utfallet skulle kunna bli annorlunda om Sverige tar sig an direktivet fullständigt då samtliga föreningar och företag skulle bli momspliktiga.

## Innehållsförteckning

Förord.....	I
Sammanfattning .....	II
Innehållsförteckning.....	III
Förkortningar.....	V
1. Introduktion.....	1
1.1 Bakgrund .....	1
1.2 Problemdiskussion.....	2
1.3 Frågeställning .....	3
1.4 Syfte.....	4
1.5 Avgränsningar .....	4
1.6 Disposition.....	4
2. Referensram .....	6
2.1 Mervärdesskatt.....	6
2.2 Moms i EU.....	6
2.3 Moms i Sverige.....	8
2.4 Ideella föreningar.....	8
2.4.1 Beskattning i ideella föreningar .....	9
2.5 Förhållandet svensk rätt och EU.....	10
2.6 Tidigare studier inom området .....	12
3. Metod .....	15
3.1 Ämnesval.....	15
3.2 Kvalitativ studie.....	15
3.3 Intervjumetod.....	16
3.3.1 Respondenter.....	16

3.3.2	Intervjuer .....	16
3.4	Validitet och reliabilitet .....	18
3.4.1	Validitet .....	18
3.4.2	Reliabilitet .....	19
4.	Empiri .....	20
4.1	Skall Sverige följa EU:s momsdirektiv? .....	20
4.2	Negativa effekter om Sverige inte skulle följa direktivet .....	21
4.3	Effekterna för svenska ideella idrottsföreningar. ....	22
4.3.1	Ökade administrationskostnader .....	22
4.3.2	Förändring av föreningslivet? .....	23
4.3.3	Konkurrensfrågan .....	23
4.3.4	Fler effekter? .....	24
4.4	Framtiden? .....	24
5.	Analys .....	26
5.1	Skall Sverige följa EU:s momsdirektiv? .....	26
5.2	Negativa effekter om Sverige inte skulle följa direktivet .....	27
5.3	Effekterna för Svenska idrottsföreningar .....	28
5.3.1	Ökade administrationskostnader .....	28
5.3.2	Förändring av föreningslivet? .....	28
5.3.3	Konkurrensfrågan .....	29
5.3.4	Fler effekter .....	30
5.4	Framtiden .....	30
6.	Slutsats .....	32
7.	Källor .....	34
8.	Appendix .....	37
	Intervjumall .....	37

## **Förkortningar**

E&Y – Ernst & Young

F&S – Friskis & Svettis

IL – Inkomstskattelagen (1999:1229)

ML – Mervärdesskattelag (1994:200)

Moms – Mervärdesskatt

Momsdirektivet – Rådets Direktiv 2006/112/EG

Momslagen – Mervärdesskattelag (1994:200)

RF – Riksidrottsförbundet

SKV – Skatteverket

# 1. Introduktion

---

Detta kapitel har som syfte att ge läsaren en introduktion till uppsatsens ämne. Här presenteras även problemet som skall studeras tillsammans med uppsatsens frågeställning. Vidare förklaras uppsatsens syfte och avgränsningar för att avslutningsvis presentera uppsatsens disposition för att läsaren skall få en överblick.

---

## 1.1 Bakgrund

För att ett organiserat samhälle skall fungera är det viktigt att man har ett fungerande skattesystem, och skatten har finansierat den offentliga sektorn i Sverige sedan 1200-talet. Inom skattesystemet finns det flera olika typer av skatter som påverkar samhället på olika sätt. Dels kan man dela in dem i indirekta och direkta skatter, dels i fiskala och fördelningspolitiska. Direkta är de som betalas in av de personer som påverkas och indirekta är de som lämpas över på andra personer. Fiskala är de som skall finansiera den offentliga sektorn, och fördelningspolitiska skatter har som syfte att t.ex. höja alkoholskatten för att minska alkoholkonsumtionen. (Påhlsson, 2006)

Skatteområdet som kommer att tas upp i denna uppsats är mervärdesskatt (moms). Moms är en skatt som är indirekt, den betalas av företagen men belastar konsumenten, samt att den har rent fiskala syften, dvs. den finns för att finansiera, inte fördela. Momsen har en mycket stor del i samhället då den är en av de största inkomstkällorna för staten. De tidigaste formerna av momsliknande skatter har hittats i det antika Rom och Aten. Dessa momsliknande skatter var indirekta skatter som fanns i formerna av tullar och någon form av omsättningsskatt. (Lindencrona et.al., 2009)

Idag finns moms i ca.140 stater och fungerar på liknande sätt överallt (Melz, 2010). I Sverige kom momsliknande skatter först under efterkrigstiden, i mitten av 1900-talet, för att man var tvungen att finansiera det svenska samhället. Den första var en ettledsskatt som hette varuskatt, men denna skapade problem när man skulle skilja på vilka som var slutkonsumenter och producenter. Då omformades den till att bli en flerledsskatt i form av en omsättningsskatt (omsen) som kom 1959 och som senare, 1969, skulle komma att ersättas av

en ny lag i form av lagen (1968:430) om mervärdeskatt och ytterligare lite senare av Mervärdesskattelag (1994:200). (Skatteverket, 2011)

Inom EU arbetar man för att få en gemensam intern marknad bland medlemsstaterna och en av metoderna för att uppnå detta är att skapa en bra och gemensam skattebas i medlemsländerna. Sverige, och de andra medlemsstaterna, styrs inom momsområdet av EU genom Rådets direktiv 2006/112/EG (momsdirektivet). Tanken med momsdirektivet är att det inte skall följas till punkt och pricka utan att det skall fungera som ett rättesnöre och tolkas utifrån varje lands historia och tidigare rättssystem. Detta leder till att det kan finnas vissa skillnader från land till land, men i det stora hela skall det vara samma grundtanke som ligger bakom utformningen av reglerna. (Påhlsson, 2006)

Reformer inom skatt är en ständigt pågående process då systemet måste passa det samhälle som skatten tillhör och samhället är ständigt föränderligt då det skall passa omvärlden. Om man ser tillbaka i historien har de skattereformer, som på riktigt satte fart under 1900-talet, till största del berott på missnöje över att skattesystemet har skapat en snedvriden bild i samhället. På grund av detta har tendenserna varit, både i Sverige och resten av Europa, att bredda skattebasen och sänka skattesatserna. På detta sätt skulle man då eliminera konsekvenserna av att välja ett visst sätt att leva på från ett annat, samt att skatten blir proportionell med hur mycket man tjänar. I Sverige skedde detta framförallt 1991 då moms fick en större betydelse för staten. En del av reformerna var då att flera undantag som funnits togs bort och momssatserna sänktes. (Edlund, 2003)

På grund av dels Sveriges medlemskap i EU, dels den enorma internationalisering som har skett de senaste åren, har det skett ytterligare reformer inom det svenska skattesystemet. Dessa reformer har gjorts för att inte skapa ogynnsamma ekonomiska förhållanden i Sverige samt för att Sverige är rättsligt förtöjda till EU:s omfattande momsdirektiv. (Påhlsson, 2006)

## **1.2 Problemdiskussion**

Inom momsområdet har Sverige skilt sig från övriga länder i Europa vilket redan var uppe för diskussion under 1990-talet när Sverige gick med i EU. Det utfördes då en genomgående utredning av momsen i Sverige som kom fram till att vissa regler skulle behöva ändras. Dessa olika förändringar ledde till en ny utformning av lagen som kom att heta Mervärdesskattelag (1994:200) (momslagen). Kvar var dock att ideella föreningar inte var momspliktiga, dvs. att de inte gjorde avdrag på ingående moms och inte betalade utgående moms på sina varor och



tjänster. Detta ledde till att EU under 2009 inledde en utredning om fördragsbrott mot Sverige. I samband med EU:s reaktion gjorde Sverige en egen utredning som resulterade i en rapport som kom i november 2009. (Grufberg & Hamberg, 2009)

EU kräver att momsens skall harmoniseras med de europeiska momsdirektivet vilket kommer att innebära omfattande förändringar i den svenska momslagen. I utredningarna som Sverige gjorde 2009 framhävs att förändringar inom momslagen skulle kunna komma att förändra den svenska föreningskulturen. Sverige vill värna om den ideella sektorn då den betyder mycket för svensk kultur och förändringarna Sverige måste göra skall då påverka de ideella föreningarna i så liten omfattning som möjligt. (Grufberg & Hamberg, 2009)

Filip Wijkström (2002) visar på tidigare forskning inom den ideella sektorn där det diskuteras hur viktig denna är för den sociala integrationen. Hur viktig den ideella sektorn är för det svenska samhället kan också ses i det stöd den har fått från statsapparater och offentlig sektor. Den ideella sektorn engagerar ett stort antal människor i Sverige vilket Tommy Lundström (2002) styrker när han tar fram siffror på att omkring en femtedel av befolkningen i Sverige är aktiva medlemmar i någon idrottsförening.

Den ideella sektorn har också spelat en stor roll i den svenska historien. I debatten, som följt efter avslaget som Sverige fick på sitt förslag om en omsättningströskel på 1 000 000 kr för ideella föreningars momsplikt, framhäver vissa att den ideella sektorn är en av grundstenarna i den svenska demokratin. I flera diskussioner och debatter befaras det att en kommande förändring av momslagen i Sverige skulle innebära stora effekter på det svenska föreningslivet. Vissa tror även att det skulle innebära dråpslaget mot en stor del av den svenska kulturen. (Wiechel, 2011: SVT, 2011: Nilson, 2011: Juntti; Haby, 2011: Nolervik, 2011: Ehrling, 2011)

### **1.3 Frågeställning**

I mars 2011 fick Regeringen avslag på sitt förslag om fortsatt undantagen momsplikt för ideella föreningar. Avslaget följdes av en omfattande diskussion om huruvida detta kommer att drabba ideella föreningar och framförallt idrottsrörelsen. Till följd av detta utformades forskningsfrågan:

- Vilka möjliga effekter kan momsplikten få för ideella idrottsföreningar i Sverige?

Under förundersökningen till denna uppsats uppdagades flera områden som var uppe för diskussion angående möjliga effekter för ideella föreningar. Dessa var bland annat ökade

kostnader, ökad administrationsbörda samt att det svenska föreningslivet skulle kunna förändras väsentligt. Denna uppsats kommer att belysa dessa områden samt även lyfta fram ytterligare möjliga effekter för det svenska idrottsliga föreningslivet.

## 1.4 Syfte

Syftet med denna uppsats är att belysa de möjliga effekter som införandet av momsplikt skulle komma att få för idrottsföreningar i Sverige. Att belysa problemet är viktigt då det är en diskussion som är relevant i skrivande stund. De tidigare farhågor som uppdragets ska undersökas för att bedöma om de fortfarande är relevanta, samt möjligen utröna ytterligare effekter.

## 1.5 Avgränsningar

Den första avgränsningen i denna uppsats inom det företagsekonomiska ämnet är att behandla beskattning. Inom beskattning har avgränsningen varit mot moms och efter detta mot de momsbefriade organisationerna, som allmännyttiga ideella föreningar, då dessa diskuteras mest och betyder mycket för den svenska kulturen. Studien har inriktats mot det svenska föreningslivet och dess sätt att förhålla sig till momslagen. Beslutet att inte ta med föreningar utanför Sverige fattades på grund av att det med dessa skulle bli en för omfattande studie. En sista avgränsning har gjorts mot idrottsföreningar då det är dessa som driver den största lobbyverksamheten för att hålla kvar systemet som det är.

## 1.6 Disposition

### **Introduktion**

Detta kapitel har som syfte att ge läsaren en introduktion till uppsatsens ämne. Här presenteras även problemet som skall studeras tillsammans med uppsatsens frågeställning. Vidare förklaras uppsatsens syfte och avgränsningar för att avslutningsvis presentera uppsatsens disposition för att läsaren skall få en överblick.

### **Referensram**

Referensramen presenterar tidigare gjorda studier inom det valda ämnet samt diskussioner som förts om ämnet. Kapitlets syfte är att ge läsaren en övergripande bild av problemområdet.

### **Metod**

Syftet med detta kapitel är att beskriva tillvägagångssättet med denna uppsats. Här kommer det förklaras hur insamlingen av informationen har gått till samt ges en förklaring till

varför informationen är relevant för studien. Vidare presenteras uppsatsens respondenter tillsammans med en förklaring till intervjumodellen som har använts.

### **Empiri**

Kapitlets syfte är att sammanfatta respondenternas åsikter inom berört ämne. Respondenternas svar sammanfattas under samma rubriker som använts i intervjumallen för att ge en bättre överblick.

### **Analys**

Analysdelen är till för att sammanfoga referensramen med empirin. Kapitlet kommer att delas upp under liknande rubriker som använts i empirikapitlet för att det skall vara lättare att följa för läsaren.

### **Slutsats**

I detta kapitel analyseras vald frågeställning utifrån det material som presenterats i referensramen och empirin. Här redogörs också för de slutsatser som framkommit under studiens gång. Kapitlet avslutas med förslag till vidare forskning.

## 2. Referensram

---

Referensramen presenterar tidigare gjorda studier inom det valda ämnet samt diskussioner som förts om ämnet. Kapitlets syfte är att ge läsaren en övergripande bild av problemområdet.

---

### 2.1 Mervärdesskatt

Mervärdesskatt (moms) är en typ av indirekt, fiskal konsumtionsskatt som drabbar hushåll i sista led. Indirekt är momsen för att den drabbar konsumenten och inte företaget i form av att varorna blir dyrare, med konsumtionsskatt menas att det är konsumtionen som drabbas och inte sparandet och att den har ett fiskalt syfte menas att den enbart finns för att finansiera den offentliga sektorn. (Lindencrona et.al., 2009)

Enligt Peter Melz (2010) kan man även se ett fördelningspolitiskt skäl i de olika momsatserna, men det övergripande skälet är fiskalt. Peter Melz (2010) säger också att ett av huvudsyftena med moms är att skapa neutralitet mellan näringsidkare. Även om momsen inte är tänkt att påverka företagen kan dessa ändå bli påverkade om de handlar med mycket priskänsliga varor. De kan då vara rädda att lägga för stort påslag på priset när skattesatserna höjs och kan välja att ta en del av effekterna själva (Lindencrona et.al., 2009). Utformandet av momsen är en viktig fråga då det är en av de främsta inkomstkällorna hos staten och idag finns momsen i ca.140 stater. I Europa kom momsen för första gången i Frankrike 1954 (European Commission, 2010) och den största utvecklingen inom momsen i Europa var när Rådets Direktiv 77/388/EEG kom, idag Rådets Direktiv 2006/112/EG (momsdirektivet), i ett försök att neutralisera de olika skillnaderna som fanns skattemässigt mellan stater. (Melz, 2010)

### 2.2 Moms i EU

Inom EG-rätten sker harmoniseringen av medlemsstaterna genom direktiv. Ett direktiv skall fungera som en ledstjärna när man utformar de nationella reglerna och inte som t.ex. de svenska reglerna där man är mer utförlig med tydliga gränser och regler. Direktiven leder till att vissa lagar i vissa länder kan skilja sig något åt då de har anpassats till det nationella synsättet om landets historia. EG-rätten har i vissa särskilda fall accepterat lagar och regler som inte stämmer överens med helt fri rörlighet eller som bryter mot vissa delar av

grundtankarna. Detta har skett då EG-rätten är grundad på en helt annan systematik än något av medlemländernas. (Lindencrona et.al., 2009)

I en artikel av Bernd Genser (2003) diskuteras vad som behöver hända för att man skall ha ett enhetligt system för moms i EU. Han lyfter frågan att i processen för att få länderna att acceptera direktivet innebär det att länderna måste släppa sina nationella regler. Mario Monti (2010) skriver i en annan artikel att om EU skall kunna visa upp en stark sida utåt måste den interna marknaden fungera bättre. Ett av stegen till detta är att ha ett gemensamt system för skatt och därigenom arbeta fram ett momsalternativ som är snällare mot den interna marknaden. Han påpekar också att ett av orosmolnen ligger i hur det nationella motståndet skall bemötas när man skall genomföra reformerna. Detta för att det aldrig kommer att finnas en modell som passar alla och att EU i vissa fall skulle behöva acceptera vissa olikheter. (Monti, 2010)

Europeiska kommissionen diskuterar också frågan om olikheter mellan medlemländernas momsregler och säger att dessa olikheter gör systemet komplext att följa. Skulle reglerna ändras så att de flesta länder inom EU har liknande lagar skulle detta innebära att europeiska företag skulle bli mer konkurrenskraftiga utåt. Olika nationella momsregler försvårar tanken med en enhetlig marknad. (European Commission, 2010)

Det huvudsakliga syftet med momsdirektivet går att läsa i direktivets första punkter. Där står det bland annat att målet är att skapa en inre marknad, och då förutsätts det att medlemländerna har en lag om omsättningsskatter som inte hindrar rörligheten av varor och tjänster eller snedvrider konkurrensen. Man framhäver även i detta avsnitt neutralitet, dvs. att liknande varor och tjänster skall behandlas lika. (Rådets Direktiv 2006/112/EG)

Peter Melz (2010) skriver att EU har som mål att harmonisera skattebasen och begränsa undantagen och en fråga som varit aktuell inom EU är om de undantag som finns inom momsdirektivet verkligen behövs (European Commission, 2010). Finansdepartementet lyfter denna fråga i bland annat SOU 2002:74 genom att säga att reglerna skall tolkas restriktivt för att förminska effekten av undantagen.

Inom momsdirektivet finns det, som nämnts ovan, ett antal områden som skall vara undantagna från momsplikt. Dessa behandlas i avdelning IX artikel 132 och 133. De som tas upp här är bland annat sjukvård och sådana organisationer som är kopplade till äldreomsorg och barn, undervisning, idrott etc. Den verksamhet som är kopplad till detta är inte momspliktig. I

artikel 287 står det även att man i länder får införa en omsättningströskel där man gör det generella undantaget att all ekonomisk verksamhet under denna nivå inte skall vara momspliktig. Denna omsättningströskel varierar från land till land, mest beroende på när de blev medlemmar i EU (European Commission, 2010). I Sverige ligger denna nivå på 10 000 europeiska beräkningsenheter, vilket idag skulle vara ca 90 000 kr (Rådets Direktiv 2006/112/EG).

### **2.3 Moms i Sverige**

Den första omsättningsskatten som kom i Sverige var varuskatten. Problemet med varuskatten var att den var en ettledsskatt och det var ibland svårt att urskilja vilka som var producenter och vilka som var slutkonsumenter. Problematiken ledde till att man utvecklade skatten till en flerledsskatt för att få bort vissa av de subjektiva bedömningarna. Detta underlättade bland annat administrationen och gjorde systemet mer jämlikt då man inte behövde ta ställning i vissa svåra frågor. (Melz, 2010)

Sverige styrs inom momsområdet idag av momslagen (ML). Kravet för att vara momspliktig i Sverige är att man bedriver yrkesmässig verksamhet (1:1 ML). Beskrivningen på yrkesmässig verksamhet ges sedan i Inkomstskattelagens (IL) 13:e kapitel. Man har i Sverige undantagit vissa organisationer från momsplikt om de uppfyller vissa kriterier. I 4:8 ML skriver man att verksamhet som bedrivs av ideella föreningar och trossamfund inte skall betraktas som yrkesmässiga och är på grund av den undantagna momsplikten via bestämmelserna i 7:7 IL.

### **2.4 Ideella föreningar**

Ideella föreningar kan i Sverige spåras tillbaka till 1300-talet. Grundförståelsen av begreppet förening är idag att denna ska vara öppen och tillgänglig för alla människor i samhället. Det är också denna öppenhet som tidigare har motiverat olika former av stöd från statsapparat och offentlig sektor. Det finns en mängd olika anledningar till att det finns ideella föreningar, och tidigare forskning visar på att en av de viktigaste är den sociala integrationen. Målsättningen för den typ av ”rent ideella föreningar” är att skapa gemenskap och främja andra intressen än medlemmarnas rent ekonomiska. (Filip Wijkström, 2002)

Tommy Lundström (2002) har noterat att ungefär en tredjedel av Sveriges befolkning är medlem i någon idrottslig förening och att omkring en femtedel av befolkningen är aktiva medlemmar i någon idrottsförening. Detta visar på hur stark förankring det ideella föreningslivet och särskilt idrottsrörelsen har i Sverige.

## 2.4.1 Beskattning i ideella föreningar

Ideella föreningars skattskyldighet för moms följer i huvudsak inkomstlagstiftningens. Bedriver föreningen näringsverksamhet enligt IL föreligger också yrkesmässig näringsverksamhet i momshänseende. För allmännyttiga ideella föreningar gäller dock särskilda regler. För att avgöra om en allmännyttig förening är skattskyldig för moms tittar man på huruvida föreningen är begränsat skattskyldig eller inte. Det finns fyra kriterier som ska uppfyllas för att få status som begränsat skattskyldig:

- *Ändamålskravet*, föreningens huvudsakliga syfte ska vara att främja ett allmännyttigt ändamål.
- *Verksamhetskravet*, föreningen ska uteslutande eller så gott som uteslutande verka för att tillgodose ändamålet.
- *Öppenhetskravet*, medlemskap i föreningen ska inte vägras annat om det kan motiveras av föreningens syfte, art eller omfattning.
- *Fullföljdskravet*, föreningens inkomster skall i skälig omfattning användas för det allmännyttiga verksamheten. (Momshandboken, 2005)

I de fall föreningen uppfyller samtliga kriterier blir de begränsat skattskyldiga, vilket innebär att föreningen befrias från skattskyldighet på kapitalintäkter. En begränsat skattskyldig förening kan också befrias från vissa rörelse- och fastighetsinkomster. I de fall föreningens rörelseintäkter uppfyller kravet på ”naturlig anknytning” eller är ”av hävd” befrias också dessa från skattskyldighet. Med naturlig anknytning förstås de intäkter som till huvudsaklig del har naturlig anknytning till föreningens allmännyttiga ändamål eller som av hävd används som finansiering till densamma. (Momshandboken, 2005)

Rörelseinkomster som har naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet kan delas upp i tre olika grupper:

- *Direkt fullföljande av det allmännyttiga ändamålet*, exempelvis entréavgifter.
- *Direkt led i det ideella arbetet*, exempelvis intäkter för att öka intresset för verksamheten.
- *Service till medlemmar*, exempelvis caféintäkter under evenemang knutet till verksamheten. (Momshandboken, 2005)

De rörelseintäkter som inte innefattas av nämnda grupper och därmed inte kan räknas som rörelseinkomster av naturlig anknytning till verksamheten, ska särskiljas och blir potentiellt skattepliktiga medan de som har naturlig anknytning blir potentiellt skattebefriade. I de fall rörelseintäkter som inte har naturlig anknytning blir för stora (20-30 %), smittas alla

rörelseintäkter genom att *användningskravet* inte kan anses uppfyllt och alla rörelseintäkter blir skattskyldiga. (Momshandboken, 2005)

I Momshandboken (2005) står det att enligt ML 4:8 räknas inte verksamhet som bedrivs av en ideell förening som yrkesmässig om den inte är skattskyldig enligt IL 7:7, och blir därmed inte heller momspliktig. Bedömningen för huruvida momsplikt föreligger utgår från bedömningsgrunderna som gäller för skattepliktiga rörelseinkomster enligt IL. Är föreningens rörelseintäkter inte skattepliktiga enligt IL är de också undantagna moms. Det finns dock en valmöjlighet för föreningarna att bli momspliktiga och 2009 uppgår siffran på frivilligt momspliktiga föreningar till ca 24 700 stycken ideella föreningar, ca 20 %, av alla ideella föreningarna i Sverige. (Grufberg & Hamberg, 2009)

Att undanta allmännyttiga ideella föreningar från momsplikt beslutade utredningen ”Översyn av mervärdesskatten Del X Skattskyldighet för ideella föreningar och för vissa kommunala verksamheter”. I propositionen till lagändringen lyfte man fram att detta inte skulle innebära snedvridning av konkurrensen samt att administrationen för varje enskild förening skulle bli enklare att hantera då man inte skulle vara momspliktig. (Grufberg & Hamberg, 2009)

I momsdirektivet finns inte samma undantag som finns i momslagen i Sverige. Momsdirektivet behandlar olika områden som är momsbefriade och idrottsrörelsen är ett av dessa områden. Det står i momsdirektivet i artikel 13 A.1 m:

*”Vissa tjänster som är nära kopplade till idrottslig eller fysisk träning som tillhandahålls av organisationer utan vinstsyfte till personer som ägnar sig åt idrott eller fysisk träning”*

Att intäkter eller kostnader skall vara undantagna momsplikt kräver att de skall ha en nära koppling till idrottsverksamheten. T.ex. så skall inte försäljning av kaffe och bullar räknas till idrotten. (Grufberg & Hamberg, 2009)

## **2.5 Förhållandet svensk rätt och EU**

*”EG-rättens syfte är överstatligt, nämligen att säkerställa kapitalets och arbetskraftens rörlighet inom unionen och förhindra snedvridning av konkurrensen”*

(Inkomstskatt – en lär- och handbok i skatterätt, del 2 s. 631)

Genom internationaliseringen för både personer och företag kan Sverige inte skilja sitt skattesystem allt för mycket från övriga Europa. Den ekonomiska aspekten är att om man



skulle ha ett för ogynnsamt klimat i Sverige skulle det inte vara attraktivt att bo här eller att handla med Sverige. Den rättsliga aspekten är att Sverige har knutit sig till momsdirektivet genom medlemskapet i EU och därigenom åtagit sig att följa vissa regler. (Lindencrona et.al., 2009)

Ett exempel på detta är medlemskapet i EU som har satt den svenska skatterätten i en helt ny situation. Genom medlemskapet i EU accepterade Sverige att följa samtliga EU:s direktiv. Vid konflikt med svensk lagstiftning blir därmed EU högsta instans. (Påhlsson, 2006)

Inom momsområdet har Sverige påverkats av momsdirektivet (Melz, 2010). När Sverige gick med i EU under 1990-talet gjordes en grundlig genomgång av hur väl Sveriges lagar stämde överens med EU:s. Man kom redan då fram till att Sverige bryter mot momsdirektivet genom att Sverige undantar allmännyttiga ideella föreningar från momsplikt och de är sällan skattskyldiga. Det gjordes ingenting efter denna undersökning vilket ledde till att det under 2000-talet har gjorts två undersökningar till vilka också visar på att Sverige bryter mot direktivet. Dessa två undersökningar, 2002 och 2009, kom med olika förslag till hur man skulle anpassa sig till direktivet. Man har dock kommit fram till att den svenska lagstiftningen i stort är harmoniserad med momsdirektivet. Men på grund av Sveriges starka koppling mellan inkomstskattelagen och moms lagen har Sverige vissa skillnader samt att Sverige skiljer sig åt i vissa begrepp. (Grufberg & Hamberg, 2009)

Lösningar i utredningen från 2002 (Edlund, 2003) var i stort att fullständigt anpassa sig efter momsdirektivet med de undantag man får ha där. Omsättningsgränsen som man då ville ha som generell omsättningströskel var 90 000 kr. I denna utredning lyftes också fram att detta skulle medföra positiva effekter för Sverige i form av ökade intäkter och att man var medveten om att innan denna förändring skulle genomföras skulle förändringen föregås av omfattande informationsspridning.

Lösning i utredning från 2009 (Grufberg & Hamberg, 2009) föreslog liknande förändringar som i utredningen från 2002, dvs. att man skall ändra begreppet yrkesmässig verksamhet till ekonomisk aktivitet för att innefatta alla som har en ekonomisk verksamhet. Skillnaden i utredningen från 2009 var att man höjde den generella omsättningströskeln till 250 000 kr. Det man ansåg som viktigt i denna utredning var att de ideella föreningarna skulle lämnas opåverkade ekonomiskt.

## 2.6 Tidigare studier inom området

Det avslag Sverige fick i mars 2011 var på förslaget om en omsättningströskel på 1 000 000 kr för ideella föreningar. Både förslaget och avslaget bemöttes av flera diskussioner. En av kommentarerna kom från Walter Deffaa där han sa att det stora problemet är att Sverige inte anpassar sin ansökan till neutralitetsprincipen som EU strävar efter. Det skall inte bero på verksamhet eller storlek när man skall göra särskiljningar eller undantag. (Deffaa, 2011)

I utredningarna från både 2002 och 2009 gjorde man studier på hur mycket det svenska föreningslivet betyder för Sverige. En av de viktigaste punkterna var att den ideella sektorn bidrar till mångfaldighet och delaktighet och visar på ett samhälle som är berikat och engagerat. De uttryckte också risken för den ökade administrativa bördan, och därav kostnaden och tyckte inte att kommissionens försök till ett lättare system förändrar detta. Detta beror på att i de svenska ideella sektorerna arbetar mycket ideell personal, vilka inte kommer att kunna lägga ner den tid som kanske kommer att behövas om man inför momsplikt. (Saldén-Enérus, 2008)

Flera revisionsbyråer har i samband med utredningen från 2009 gått ut med artiklar som speciellt riktar sig mot den ideella sektorn. Det har även gjorts flera studier inom momsområdet då det oftast uppfattas som en komplicerat och krångligt område där man får ta många subjektiva beslut. I många fall kan det redan nu vara svårt att särskilja vissa verksamheter från varandra, vad som skall anses vara yrkesmässigt och därmed momspliktigt och vad som skall anses vara ideellt och därmed momsbefriat.

I en undersökning gjord av Deloitte (2008) visade det sig att företag redan idag har problem inom momsområdet. Dels är momsområdet i sig ofta förenat med stora risker för företagen och det är viktigt att ha inarbetade rutiner som fungerar för att ta hand om detta. Vidare är det, enligt de intervjuade företagen i nämnd undersökning, även svårt att hitta kvalificerade och kompetenta personer som kan arbeta med moms vilket även detta leder till en stor risk för företagen. (Agrell et.al., 2008)

Ernst & Young publicerade en artikel i samband med utredningen från 2009 där de utvärderade förslaget som blev resultatet av utredningen. De skriver att detta kommer att innebära stora förändringar för den ideella sektorn, men lugnar med att säga att deras intryck är att efter genomförandet av förslaget så kommer man utvärdera effekterna och möjligtvis komma fram till någon form av kompensationsprogram. (Nordström & Westfahl, 2009)

För att belysa hur komplicerat momsområdet är redan nu skrev Anna Öhman en artikel för Ernst & Young 2009. Hon skrev om fyra olika fall som hade kommit upp i kammarrätten där föreningen har bokfört utan moms men som ansetts vara yrkesmässig verksamhet och därmed skattepliktigt, fastän organisationen i sig ansågs vara allmännyttig ideell förening. (Öhman, 2009)

Under Idrottens dag som hölls 7 juli 2010 och anordnades av Riksidrottsförbundet (RF) var en av huvudfrågorna hur andra länder hanterade momsproblemet samt hur detta skulle komma att påverka de svenska föreningarnas ekonomi. I en artikel av Helena Björck (2010) skrivs det att de nya reglerna kan få ödesdigra konsekvenser på föreningslivet då de får svårare att klara av ekonomin och att rekrytera personal. RF gav i uppdrag till Deloitte att kartlägga andra EU-ländernas hantering av idrottsrörelsen och deras resultat publicerades i "Survey of the VAT treatment of sports clubs within the EU" Där lyfte man först fram betydelsen av idrottsföreningar i Sverige och att de flesta, även elitidrottsföreningar, drivs i grund och botten genom frivilliga personers engagemang. De kom först och främst fram till att Sverige inte är unikt och att även Danmark, Österrike och Finland har fått kommentarer av EU på deras regelsystem och att det inte stämmer överens med EU-direktivet. Anledningen till särbehandlingen i de olika länderna kan reflekteras i deras syn på organisationens stora betydelse för samhället. Det kanske borde vara en idé att föra denna diskussion vidare till högre nivåer och komma fram till ett gemensamt system i hur man skall behandla dessa sektorer. (Deloitte, 2010)

I en undersökning gjord på den offentliga sektorn i flera olika länder inom EU har man kommit fram till att olika behandling av företag eller föreningar, dvs. att vissa är momspliktiga och vissa momsbefriade, som agerar inom samma marknader snedvrider konkurrensen. Detta beror främst på två orsaker; För det första att i det offentliga bolaget, som inte är momspliktigt, drar man sig för att outsourca och väljer hellre att använda kompetensen som finns inom organisationen då detta är billigare för dem. För det andra att även om de behandlas olika så agerar de på samma marknad. När då det offentliga bolaget inte behöver ta ut någon moms på sina varor eller tjänster så blir det snedvridning av konkurrensen. (Ali et.al., 2011)

I samband med utredningen från 2002 skickade man ut en enkät för att kontrollera hur de ideella föreningarna i Sverige såg ut. Då man i denna utredning hade ett förslag på en omsättningsgräns på 90 000 kr så undersökte man hur föreningarna skulle påverkas i enlighet

med detta. Vid denna tidpunkt fanns det ca 100 000 ideella föreningar och ca 3 200 trossamfund. Antalet som svarade på enkäten var 1 182 stycken och av dem så var det endast 38% som hade en omsättning på över 90 000 kr. Man granskade också intäktsslagen i dessa föreningar för att få en uppfattning om hur konkurrenssnedvridningen såg ut i Sverige. Det visade sig att en mycket liten del av de flesta föreningars intäkter var från områden som skulle kunna vara konkurrenssnedvridna och åsikterna de fick från näringslivet var att det endast i storskalig verksamhet som det blir direkt konkurrenssnedvridande. Vissa tydde också på att föreningarna oftast vänder sig mot ett kundsegment där de inte konkurrerar med privata bolag. Det område som ansågs vara mest ansatt av konkurrenssnedvridning var serveringsverksamheten. I utredningen fick Konkurrensverket också göra sin röst hörd och de ansåg att konkurrenssnedvridning var en mycket aktuell fråga då de fått in åtskilliga anmälningar angående detta. Inom idrottsområdet lyftes framförallt fram en idrottsverksamhet som hade sålt begagnade varor.(Edlund, 2003)

### 3. Metod

---

Syftet med detta kapitel är att beskriva tillvägagångssättet med denna uppsats. Här kommer det förklaras hur insamlingen av informationen har gått till samt ges en förklaring till varför informationen är relevant för studien. Vidare presenteras uppsatsens respondenter tillsammans med en förklaring till intervjumodellen som har använts.

---

#### 3.1 Ämnesval

Denna studie behandlar möjliga effekter som kan komma av momsplikt för ideella allmännyttiga idrottsföreningar. Det fanns en vilja att skriva om svensk skattereglering och då EU-kommissionen lämnat remissvar till svenska regeringen angående fortsatt momsfrihet för allmännyttiga föreningar, där regeringens förslag fick avslag, tog debatten i media fart. Detta högaktuella ämne och följande debatt kom att bli grunden till denna studie.

Efter val av ämne samlades uppgifter som var relevanta för studien. Dessa sekundärdata bestod av akademisk litteratur, artiklar, uppsatser och offentliga dokument från regeringskansliet som diskuterar det valda ämnet. Genom insamlingen av sekundärdata skapades en bredare bild och idéer om vilka typer av frågor som var relevanta för studien växte fram.

Efter insamling av sekundärdata inhämtades primärdata från intervjuer med skatteexperter från de fyra stora revisionsbyråerna, andra skatteexperter och representanter från den ideella sektorn. Sekundärdatan sammanställdes i referensramen och primärdatan sammanställdes i empirin. En jämförelse mellan dessa gjordes sedan i analysen för att ge en bättre grund för slutsatserna i uppsatsen.

#### 3.2 Kvalitativ studie

Studien gjordes som en kvalitativ studie eftersom att den kvalitativa metoden tar fram personliga åsikter i större utsträckning än den kvantitativa metoden. Valet gjordes för att studien bättre skulle fånga upp de potentiella effekter som föreligger, genom subjektivitet och diskussion, snarare än genom fastställda slutsatser om vad som definitivt kommer att hända inom ämnet. En kvalitativ studie används främst för att få en djupare förståelse av studien och

för att kunna förklara den övergripande bilden. Metoden kännetecknas av närhet till källan från vilken informationen samlas in. (Holme & Solvang, 1997)

Till grund för den kvalitativa studien valdes ett fåtal personer med spetskompetens inom valt ämne, som respondenter för intervjuer. Studien kan ses som en fallstudie och typiskt för en fallstudie enligt Andersen (1998) är att endast ett fåtal objekt används för att utröna vad som är generellt för hela ämnet. Utifrån denna synvinkel valdes nio respondenter som skulle komma att delta i den kvalitativa studien.

### **3.3 Intervjumetod**

#### **3.3.1 Respondenter**

De respondenter som användes till grund för studien kom dels direkt från föreningslivet, dels från Stockholms och Göteborgs universitet i form av skatteexperter, dels från de fyra stora revisionsbyråerna och till sist en person från Skatteverket. Valet av respondenter gjordes för att få en bred bild med åsikter från flera insatta. Respondenter från föreningslivet intervjuades för att det är de som främst kommer att drabbas av förändringarna, skatteexperterna och Skatteverket är med för att få en mer teoretisk synvinkel på problemet och respondenterna från revisionsbyråerna är med för att de har en god koppling till det teoretiska och samtidigt hanterar problemen i praktiken.

Från föreningslivet intervjuades Thomas Karlsson, Riksidrottsförbundet (RF) och Sofia Århammar, Friskis & Svettis. Från universiteten intervjuades Peter Melz, Stockholms Universitet och Robert Pålsson, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet. Revisionsbyråerna representerades av Annika Hannila från PwC, Peter Iwarsson från KPMG, Monika Edwall från Ernst & Young och Henrik Karlsson från Deloitte. Slutligen intervjuades Martin Pernheim från Skatteverket.

#### **3.3.2 Intervjuer**

Enligt Holme och Solvang (1997) bör en kvalitativ intervju inte använda sig av standardiserade frågor. Standardiserade frågor gör att intervjun inte kontrolleras av någon av parterna. Respondenterna bör ges utrymme i att styra utvecklingen av intervjun då syftet är att lyfta fram svarandens egna åsikter. Även om svaranden kommer att vara den som styr resultatet av intervjun, har hänsyn tagits till vilka faktorer som anses viktiga för ämnet och intervjumallen leder respondenten in på dessa frågeställningar

Studien byggde på öppna, kvalitativa intervjuer, som användes för att föra fram respondentens egna åsikter om ämnet (Patel & Davidson, 2003). Inför intervjuerna med respondenterna mailades en intervjumall med diskussionsämnen istället för givna frågor. Detta för att låta respondenten i för tid få tänka igenom vilken uppfattning denne har i ämnet. Att en intervjumall användes istället för standardiserade frågor berodde på att man ville skapa diskussion inom ämnet hellre än att få standardiserade svar. Allt ljud från intervjuerna har spelats in för att bevara svaren och diskussionerna så som de uppkom. Syftet med intervjuerna var att hellre vara en del av diskussionen med respondenten, snarare än att anteckna allt respondenten sa under intervjun. I de fall respondenten befann sig i Göteborg skedde intervjun hos respondenten och i de fall respondenten befann sig i någon annan stad utfördes intervjun via telefon. Även telefonintervjuernas ljud spelades in. I de fall det uppstod frågetecken angående svar, kontaktades respondenten för att tydliggöra vad som inte uppfattats.

Nedan presenteras frågorna som ingick i intervjumallen med en förklaring till hur de uppkom:

- **Tycker du att Sverige ska följa EU:s momsdirektiv i fråga om momsplikt för ideella föreningar?**

Intervjun inleddes med denna fråga då man ville ha fram respondenternas personliga åsikter. Här gavs också tillfälle att utveckla varför man tyckte att Sverige skulle följa direktivet och varför inte.

- **Kan du se någon negativ effekt om Sverige inte följer EU:s direktiv?**

Här var syftet att man skulle diskutera konsekvenserna av ett visst beteende och få fram anledningar till att Sverige kanske kommer att agera på ett visst sätt.

- **Vad tror du att effekterna av momsplikt för ideella föreningar kan bli?**

Genom denna fråga fick respondenterna lyfta fram de effekter som de trodde kunde bli mest betungande. Motivet var att se vilken typ av effekter som togs upp av respektive grupp av respondenter för att se om det fanns några skillnader i vad de upplever som problem vid införandet av momsdirektivet.

- **Skulle det innebära högre administrationskostnader för föreningarna?**

I utredningarna gjorda av staten och i debatter är den ökade kostnaden det som är det mest omdiskuterade. Syftet var därför att lyfta denna fråga och få respondenternas åsikter om detta samt förslag till var kostnaderna skulle kunna komma att läggas.

- **EU talar om snedvridning av konkurrensen och neutralitet på marknaden. Är det ett ”verkligt” problem och i så fall för vilka?**

Frågan utformades som den gjorde för att få ett svar på om den snedvridning av konkurrensen som EU hänvisar till är reell. Uppfattas det som ett problem i samhället att idrottsliga föreningar inte betalar moms på sådant som en näringsidkare skulle betalat moms för?

- **Kan det svenska föreningslivet förändras genom ett mer omfattande regelverk?**

Denna fråga användes för att se vad den långsiktiga effekten kan bli för föreningslivet. Under denna fråga diskuterades även vilken typ av hjälp och stöd föreningarna behöver i framtiden. Frågan uppkom efter granskandet av diskussioner som förts i debatterna där man har varit rädd att föreningslivet skulle förändras.

- **Vilka ytterligare effekter kan du se?**

Här gavs respondenterna utrymme att fylla i vad som lämnats osagt.

- **Tycker du att förslaget på 1 miljon i omsättning är ett bra gränsvärde?**

I denna fråga diskuterades gränobeloppet och om man kan/bör ha detta. Här gavs tillfälle för respondenterna att utveckla varför de vill ha det och varför inte.

- **Hur ser ni på framtiden?**

Här gavs respondenterna tillfälle att blicka in i framtiden. Frågan ställdes då man under efterforskningen kommit över flera debatter där man uttryckt oro för hur det skulle kunna komma att bli.

### **3.4 Validitet och reliabilitet**

Enligt Patel och Davidson (2003) har begreppen validitet och reliabilitet en nära anknytning i en kvalitativ studie och därför brukar experter betona begreppet validitet. På grund av detta behandlas båda begreppen i samma avsnitt i detta kapitel.

#### **3.4.1 Validitet**

I denna studie avsågs potentiella effekter av införandet av momsplikt för ideella föreningar att mätas, därför intervjuades personer med expertkunskaper från både ideella föreningar såväl som från momsområdet. Att säkerställa att informationen som hämtades är korrekt och speglar det som information är avsedd att belysa kallas för validitet.



Validitet i en studie kan definieras som *frånvaro av systematiska mätfel*. Validitet är ofta indelat i *inre validitet* och *yttre validitet*, där studien uppnår hög inre validitet när det som mäts är vad som var avsett att mätas. För att säkerställa hög inre validitet gjordes omfattande insamling av sekundärdata. Detta ledde till en större förståelse för vilka faktorer som var intressanta att angripa vid insamling av det empiriska materialet. (Lundahl & Skärvad, 1999).

För att uppnå en hög yttre validitet ska materialet i studien motsvara verkligheten (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 2006). Studien bestod av intervjuer med experter från flera olika revisionsbyråer och även från representanter för den ideella sektorn. Det empiriska materialet var grundat på olika uppfattningar och från olika synvinklar om vilka effekter införskaffandet av momsplikt hos ideella sektorn kunde innebära. I analysen kopplades resultaten från intervjuerna ihop med det material som samlats in från litteratur och artiklar för att nå en hög yttre validitet.

### **3.4.2 Reliabilitet**

Reliabilitet i en studie definierar hur mycket resultaten kan påverkas av andra omständigheter än de undersökta. Man bör alltid se till att det inte finns några eller väldigt få data som kan påverkas av otillförlitliga förhållanden (Andersen, 1998). Valet att använda telefonintervjuer gjorde det i vissa fall svårare att tolka respondenterna, men på grund av behovet av att få svar från experter inom området ansågs det viktigare med rätt respondent. Resultatet av detta kunde bli att svaren kan misstolkas (Patel & Davidson, 2003). För att begränsa detta, skickades det empiriska materialet tillbaka till respondenterna för att ge dem möjlighet att korrigera eller verifiera tolkningen av deras svar. Detta gjordes för att öka både undersökningens validitet och reliabilitet.

## 4. Empiri

---

Kapitlets syfte är att sammanfatta respondenternas åsikter inom berört ämne. Respondenternas svar sammanfattas under samma rubriker som använts i intervjumallen för att ge en bättre överblick.

---

### 4.1 Skall Sverige följa EU:s momsdirektiv?

Alla respondenter ansåg att Sverige inte har något val. Att följa direktivet är ett måste genom medlemskapet i EU. Intrycket som bland annat Robert Pålsson från Handelshögskolan i Göteborg (Robert) och Annika Hannila från PWC (Annika) får är att Sverige vill ta russen ur kakan genom att behålla det som man tycker är bra med Sverige och förkasta det som inte passar. Både Peter Melz från Stockholms Universitet (Melz) och Robert visar på att det kan finnas politiska skäl till att man inte vill följa direktivet och Robert säger framförallt att det många gånger handlar om att man inte vill ”schavottera” inför väljarna som de som skulle ”montera ner” en svensk modell. Denna fråga måste ha varit känd för politikerna redan 1994 när Sverige förhandlade om att gå med i EU. Peter Iwarsson från KPMG (Iwarsson) anser att om Sverige hade tagit upp denna fråga redan vid förhandlingarna 1994 skulle Sverige kunnat förhandla fram någon form av anslutningsfördrag. Henrik Karlsson från Deloitte (Henrik) håller också med och säger att nu är det för sent för Sverige att göra något. Martin Pernheim från Skatteverket (Martin) följer med på denna linje och visar på andra anslutningsfördrag som Sverige slöt i samband med medlemskapet då momsfrågan för ideella föreningar inte var på tapeten. Han tycker också att det är en icke-fråga då han är emot undantag överlag då det är svårare att få en röd tråd och med färre undantag blir det mer rättvist.

I frågan om man är positivt inställd till direktivet, då med förslaget på en omsättningströskel på 250 000 kr, svarar de flesta ja. De som är emot är framförallt Thomas Karlsson från Riksidrottsförbundet (Thomas) och Sofia Århammar från Friskis & Svettis (Sofia). Thomas uttrycker det som att ”varje dag vi får behålla vårt gamla sätt är en lycklig dag” och Sofia förstår inte varför man skall ändra på något som fungerar så bra och säger att med den omsättningströskel som har föreslagits idag så kommer alldeles för många föreningar att drabbas. Anledningen till att Iwarsson är positiv är för att det finns idag flera stora föreningar som har stor omsättning och arbetar mycket med skatteplanering. De skall, enligt honom,

skatta som alla andra. Thomas anser att det är idrotten som kommer att drabbas mest av de nya reglerna. I flera diskussioner så är det just idrotten som kommer på tal, och detta är på grund av att idrottsrörelsen, med Riksidrottsförbundet (RF), är de som har den mest utvecklade lobbyverksamheten samt att regeringen driver en hård linje för att stötta idrotts-Sverige. Monika Edvall från Ernst & Young (Monika) tror att de nya reglerna kan få en positiv effekt genom att det blir tydligare för föreningarna vad som är yrkesmässigt och inte, samt att det blir svårare att utnyttja systemet.

Martin belyser att Sverige fram till 1990-talet hade ett system med ett generellt gränsvärde som då låg på 30 000 kr och att det borde införas igen. Martin anser att en generell tröskel med så få undantag som möjligt är mycket bättre än det system Sverige har idag. Man slipper då få in småföretagarna som ändå inte konkurrerar med någon. Han tycker att anledningen till att andra länder inte har den diskussion som idag förs i Sverige är för att de har systemet med gränsvärde. Enligt Robert är den gräns som Sverige fick avslag på i mars alldeles för låg ur ett lämplighetsperspektiv medan Monika anser att denna gräns skulle innebära stora offentligfinansiella konsekvenser och påpekade att Skatteverket själva i sitt förslag angett att detta var en risk redan vid gränsen 250 000. Hon tycker att det nya förslaget på 250 000 kr är bra, men det bör finnas en möjlighet att själv kunna välja om man vill bli momspliktig även om man ligger under gränsen. Hon anser att om en ideell förening har en momspliktig verksamhet på över 1 miljon så kanske denna är av yrkesmässig karaktär och man kanske redan ”borde” redovisa moms. Annika anser att det nya förslaget på 250 000 kr är ett bra förslag då det inte är de små som snedvrider konkurrensen.

#### **4.2      Negativa effekter om Sverige inte skulle följa direktivet.**

Martin tror inte att Sverige kommer att driva det så långt så att det skulle kunna komma att bli något negativt för landet då Sverige, tillsammans med Finland och Österrike, ses lite som ”bäst i klassen”. Sen undrar han hur viktig denna fråga egentligen är ur EU:s synvinkel då det inte handlar om konkurrens mellan länder utan enbart internt i Sverige. Linjen att Sverige skulle vara ”bäst i klassen” är något som också Monika och Henrik lyfter fram då de tror att Sverige skulle dra denna fråga längre så skulle Sveriges rykte naggas i kanterna och därav få mindre att säga till om i andra frågor. Iwarsson tycker att det skulle vara synd om det skulle gå så långt att det hamnade i EU-domstolen då man tidigare har sett att där är det jurister som tar hand om saken och de tar inte hänsyn till något. De ser enbart att Sverige har brutit mot direktivet och man bli dömd därefter.

## 4.3 Effekterna för svenska ideella idrottsföreningar.

### 4.3.1 Ökade administrationskostnader

Robert säger att skatteredovisningen nog generellt kommer bli mer komplicerad och att detta givetvis kommer att leda till merkostnader, framförallt i de större föreningarna. Att det är de större föreningarna som kommer att drabbas värst tror inte Henrik, han påpekar att det är de mindre föreningarna som kommer att bli värst drabbade då de inte har den utvecklade stabsfunktionen som de större föreningarna har.

Melz anser däremot att det detta är transaktioner som ändå skall bokföras och att det därför inte borde leda till merkostnader. Att utvecklingen av en obefintlig stabsfunktion är något som kommer tynga många föreningar är också det som Sofia säger kommer vara den största konsekvensen för de mindre föreningarna. Detta beror på att de har färre medlemmar att slå ut merkostnaden på och de är mer beroende av ideellt arbete. Iwarsson betonar risken med ökad administrativ börda då man måste hålla reda på vad som är momspliktigt och vad som inte är momspliktigt. Han säger också att de kassörskor som idag sitter med bokföringen är inte menade för detta vilket kommer ge ökade kostnader då man kanske kommer anlita extern hjälp.

Monika lyfter också fram svårigheterna med blandad verksamhet och säger att administrationskostnaderna kommer att öka då ekonomifunktionen kommer bli mer komplex. Detta visar även Thomas på då han tror att den administrativa bördan kommer bli extra tung inom idrotten då de måste hålla reda på två olika högar av kvitton. Martin tror också att det kan bli en tyngre börda administrativt då det i flera fall kan bli fråga om mer omfattande administration. Även om Annika håller med så vill hon framhäva att detta är samma fråga som varje liten småföretagare tacklas med varje dag. Att hantera svåra ekonomiska frågor, utan att ha råd med extern hjälp, är ett problem. Initialt tror Annika att förändringen kan komma att leda till ökade kostnader då svenska föreningar inte är vana att tänka på moms men att det med tiden kommer att bli bättre.

Den största kostnaden kommer, enligt de flesta respondenterna, ligga i att hitta kompetent personal som kan komma att hantera förändringarna inom momsområdet. Frågan ligger i vad man kommer att ha råd med. Genom att man skall momsdeklarera kommer det att läggas ett större ansvar på varje kassör, vilket Annika tror kommer att avskräcka flera.

### **4.3.2 Förändring av föreningslivet?**

Monika tror att den ökade kostnaden i föreningarna, tillsammans med det ökade ansvaret inom ekonomin, kan leda till att fler föreningar kommer att bolagiseras. Dels för att de då slipper hålla reda på två olika verksamheter, dels för att man i ett aktiebolag har ett begränsat ansvar för verksamheten. Sofia hoppas ej att detta blir resultatet då hon tror att med bolagisering så kommer tanken om vinstsyfte vilket kommer eliminera den ideella grundtanken. Robert och Thomas håller däremot med Monika och tror att detta skulle skynda på en kommersialisering av föreningslivet då allt skulle bli momspliktigt och administrationsbördan skulle minska. Thomas tror även att man kommer omorganisera om man har stor volatilitet i sin verksamhet, då det ena året finns en risk att man hamnar över en framtida omsättningströskel och under nästa. Robert tror också att i och med att momsområdet blir mer komplext så kommer föreningarna bli en ny marknad för flera företag inom skatt och redovisning, vilket skulle vara positivt för Sveriges ekonomi.

Melz tycker att det är konstigt att reaktionerna från föreningslivet är så entydigt negativa då vissa till och med skulle komma att tjäna på det. Enligt Thomas så har regeringen sagt att föreningslivet skall lämnas opåverkat, men han tror att förändringen kommer att lamslå hela den del av föreningarna som hamnar över den framförhandlade gränsen. Iwarsson tror att i vissa driftiga föreningarna så kan man nog komma att starta fler verksamheter för att täcka de ökade kostnaderna som kommer med förändringen. Han tror också att den största förändringen inom föreningslivet är att man kommer få in ett mer "business"-tänk. Detta kommer visa sig genom att man kommer att omorganisera verksamheten för att spara så mycket pengar som möjligt, något som skulle kunna ta bort den ideella grundtanken. Omorganisering är också något som Monika tror på då föreningarna antagligen kommer försöka att inte tangera omsättningströskeln. Lösningen till omorganiseringen tycker Iwarsson är att man skall ta bort allt runt omkring föreningen och endast hålla kvar grundverksamheten som det var menat från början. Enligt Martin så kommer inte föreningslivet att ändras eftersom inte så många föreningar kommer att drabbas.

### **4.3.3 Konkurrensfrågan**

Melz tror att det kan finnas fall när det skulle vara negativt för någon individuell näringsidkare att konkurrera med en ideell verksamhet, men att detta skulle vara svårt att mäta. Thomas kan hålla med om detta då det i vissa fall kan bli snedvridning när idrotten gör

vissa saker som en egenföretagare också skulle kunnat göra. Men han tycker inte att någon har reagerat på det och ser det därför inte heller som ett problem. I vissa branscher kan man se en viss snedvridning av konkurrensen enligt Annika, men det är ingen generell uppfattning. Iwarsson tycker att man borde titta mer ingående på elitorganisationerna då man där bedriver verksamhet som vilken småföretagare som helst. Även om idrotten kanske är det som kommer drabbas hårdast, kan man se det från andra hållet och fråga sig om det verkligen är en verksamhet som skall vara momsbefriad. Detta visar också Monika på då hon säger att med nya regler så kan systemet bli tydligare vilket skulle förhindra att vissa verksamheter utnyttjar ställningen som ideell verksamhet för att bedriva näringsverksamhet. Att det skulle öppna upp för andra aktörer inom marknaderna som föreningarna arbetar på idag har nästan alla svårt att tro, då det mesta av föreningsverksamheten är förlustbringande. Enligt Sofia är föreningsformen ett annat sätt att konkurrera på, då man får en annan utgångspunkt i verksamheten som kan locka till sig ett andra kundsegment. Martin tror att det är mest stora föreningar inom lagidrotten som kommer att drabbas och han tycker att det är rätt att vissa delar ska vara momspliktiga. Som exempel tar han upp en förening där man driver ett café och säljer kaffe med bulle, då föreningen faktiskt konkurrerar med annan verksamhet och då skall betala moms för denna del av verksamheten.

#### **4.3.4 Fler effekter?**

Robert tror att en möjlig negativ effekt, om Sverige skulle börja följa direktivet och det inte fungerar, är minskat förtroende för EU. Det komplexa systemet skulle också kunna leda till mer svarta pengar om man inte tydliggör reglerna.

#### **4.4 Framtiden?**

Henrik vill framförallt framhäva svårigheterna som kommer att komma under övergångsperioden innan de nya reglerna har satt sig och man har kommit fram till ett regelverk som passar Sverige och är konformt med direktivet.

Robert och Iwarsson tror att det kommer att behövas utbildningsmöjligheter och kompensationspaket för föreningarna, detta gäller framförallt kassörerna så att de känner sig trygga i sitt arbete. Nästan alla respondenter tycker att Skatteverket (SKV) och finansdepartementet måste ta sitt ansvar i detta. Enligt Martin så har inte SKV börjat tala om hur de skall agera i denna fråga och tycker inte heller att föreningar har visat intresse för

information. Men han håller med om att SKV, ihop med RF, borde gå ut med mer information då det är en del av det svenska samhället.

Thomas hoppas på att idrotten tar sitt ansvar och skickar in sina åsikter i frågan för att visa EU hur viktigt detta är för Sverige. Han tycker också att linjen som SKV håller är bra då de riktar in sig på elitidrotten och låter ”gräsrotsföreningarna” vara för stunden.

Generellt så tycker alla respondenter att det kommer att krävas en enorm utbildningsinsats och informationsspridning för att få detta att fungera. Många skulle också vilja att kunniga inom området går ut och visar på de positiva effekterna som kan komma av förändringarna då både RF och regeringen håller en så negativ linje. Henrik säger att det ligger i människans natur att vara emot förändringar och därför måste man vara där att stödja.

Friskis & Svettis har inte reflekterat över framtiden, men de kommer att organisera utbildningsmöjligheter i höst för att informera de som är intresserade. Sofia säger också att vissa föreningar har börjat titta på hur de nya reglerna kan påverka dem i rena siffror, men den konkreta konsekvensanalysen kan genomföras först när man har fått klara direktiv om vad som kommer att hända.

## 5. Analys

---

Analysdelen är till för att sammanfoga referensramen med empirin. Kapitlet kommer att delas upp under liknande rubriker som använts i empirikapitlet för att det skall vara lättare att följa för läsaren.

---

### 5.1 Skall Sverige följa EU:s momsdirektiv?

Det finns egentligen inget val gällande huruvida Sverige bör implementera EU:s momsdirektiv eller inte eftersom Sverige genom medlemskapet i EU accepterat att följa samtliga EU:s direktiv och vid konflikt med svensk lagstiftning blir EU högsta instans (Påhlsson, 2006). Några av respondenterna tror att denna fråga har varit känd för politiker sedan länge tillbaka men säger också att det är för sent att göra något åt det nu. Den starka förankringen till samhället (Lundström, 2002) och det tidigare stödet till föreningslivet (Wijkström, 2002) gör det till ett starkt politiskt skäl att vilja bibehålla ML så som den ser ut idag (Deloitte, 2010) då övergången till EU:s momsdirektiv kan ge ödesdigra konsekvenser för föreningslivet (Björck, 2010). Det är framförallt respondenterna från föreningslivet som instämmer i frågan om Sverige skall bibehålla den lagstiftning som finns idag. Experterna anser dock att det inte finns något val men delar åsikten att det finns starka politiska skäl till att vilja bibehålla gällande regelverk.

De som är mest negativa till en övergång är just de som representerar de ideella föreningarna och detta på grund av att de anser att föreningarna kommer att drabbas hårt vid en övergång till momsdirektivet, både ekonomiskt och genom mer omfattande administration. Detta resonemang stöds av Björck (2010) som menar att det kan bli ett dråpslag för föreningslivet då de kommer att få svårigheter att klara av ekonomin och rekrytera personal. Även i utredningen från 2009 ansåg man att det nya regelverket skulle innebära försvårande administration för föreningarna. Detta stöds också av en undersökning från 2008 gjord av Deloitte där det framkom att momsproblematiken är ett riskmoment även för företag då det är svårt att hitta kompetent personal även för dem (Agrell et.al., 2008).

Det synsätt som representanterna från föreningslivet har skiljer sig åt jämfört med resterande respondenter. De anser att de föreningar med omfattande verksamhet skall likställas med



yrkesmässig verksamhet och då ska föreningarna vara skattskyldiga för att en snedvridning av konkurrensen inte ska förekomma. Detta stöds av utredningen från 2003 där Konkurrensverket ansåg att konkurrensnedvridning är en mycket aktuell och relevant fråga (Edlund, 2003).

Martin Pernheim från SKV stödjer idén med en omsättningströskel men anser att det ska finnas så få undantag som möjligt och i Europeiska Kommissionen har man diskuterat om de undantaget som finns i momsdirektivet idag verkligen behövs (European Commission, 2010). Detta bemöts av Finansdepartementet där man säger att undantagen skall tolkas restriktivt (Edlund, 2003), vilket enligt Martin gör att man får ett mer enhetligt system med en tydligare röd tråd.

## **5.2 Negativa effekter om Sverige inte skulle följa direktivet.**

Monti (2010) har framhåvt att EU vill vara starka utåt och för det krävs en fungerande intern marknad och ett av stegen är att ha ett gemensamt system för beskattning. Även Genser (2003) diskuterar kring detta och konstaterar att medlemsländerna måste upphäva en del av sina nationella regler för att få till ett enhetligt skattesystem. Om Sverige går emot momsdirektivet, och inte anpassar sina nationella regler, skulle det, enligt experterna och vissa av de som representerar revisionsbyråerna, innebära att Sveriges rykte inom EU påverkas negativt. Detta synsätt återkommer även hos EU-kommissionen där de konstaterar att olika momsregler försvårar tanken med en enhetlig europeisk marknad (European Commission, 2010).

Deffaa (2011) påpekar att det stora problemet för Sverige är att de inte anpassat sig till neutralitetsprincipen som EU strävar efter. Undantagen, som Sverige har, går emot direktivet då man inte får särbehandla och vara beroende av verksamhetsskillnader (Deffa, 2011). Peter från KPMG framhäver att det skulle vara olyckligt om Sverige väntar med att implementera momsdirektivet tills ärendet går till EU-domstolen. Ärendet kommer där att granskas av jurister som endast kommer se att Sverige har gått emot direktivet och inte ta hänsyn till varför Sverige gjort så. Martin från SKV nämner dock att risken att ärendet hamnar i EU-domstolen är tämligen liten då Sverige kommer att anpassa sig innan dess. Han frågar sig också hur relevant denna fråga är för EU, då det endast handlar om konkurrens inom Sverige.

## 5.3 Effekterna för Svenska idrottsföreningar

### 5.3.1 Ökade administrationskostnader

De respondenter som representerar föreningslivet och revisionsbyråerna tror att en övergång till momsdirektivet och därmed momsplikt kommer att leda till ökade administrationskostnader. I utredningen från 2009 skrivs det att man i propositionen till lagändring Ds Fi 1985:14, lyfte fram att administrationen för varje enskild förening skulle bli enklare om man inte är momspliktig. Enligt befintligt momsregelverk är de idrottsföreningar som uppfyller ändamåls-, verksamhets-, öppenhets- och fullföljdskravet, undantagna momsplikt genom att vara begränsat skattskyldiga för de inkomster som har naturlig anknytning till den allmännyttiga verksamheten (Momshandboken, 2005). I det fall en förändring till momsdirektivet skulle inträffa, blir dessa föreningar (som hamnar över en eventuell omsättningströskel) momspliktiga för de transaktioner som inte är direkt hänförliga till idrottslig verksamhet, vilket innebär att det administrativa arbetet med bokföring kommer att öka.

Skatteexperterna tror att det är de större idrottsföreningarna som kommer att drabbas hårdast medan de respondenter som representerar revisionsbyråerna menar att de mindre idrottsföreningarna, som oftast inte har någon utvecklad ekonomiavdelning, blir de som kan drabbas mest genom att den ökade administrationen och komplexiteten med momsen kan skrämja iväg ideella kassörer. Saldén-Enérus (2008) lyfter också fram den kommande problematiken med att hitta personal då de flesta arbetar ideellt och ett mer komplext momsregelverk kan bli mer tidskrävande vilket kan göra att färre är villiga att lägga ner den tid som kommer att krävas. Respondenterna framhäver att komplexiteten med momsen är ett omdiskuterat område, där framförallt avvägningen av vad som är momspliktigt eller inte är den stora svårigheten. I en artikel belyste Öhman (2009) problematiken genom att lyfta fram fyra fall som kommit upp i kammarrätten och där avvägningen, om det var yrkesmässig verksamhet och därmed momspliktigt eller naturlig anknytning och undantaget moms, var det som omtvistades. Monika från E&Y hoppas att man i utformningen av det nya regelverket tar hänsyn till nämnd komplexitet och gör regelverket tydligare.

### 5.3.2 Förändring av föreningslivet?

Vid en förändring mot momsdirektivet kan flera förändringar inträffa, men det råder dock skiljda meningar om vilka följder förändringarna kan medföra. Flera av respondenterna har

talat om möjligheten till bolagisering för att undkomma problematiken med gränsdragning av vilka transaktioner som är momspliktiga då man med en bolagisering blir momspliktig på all verksamhet. Representanterna från föreningslivet hävdar dock att detta skulle innebära att grundtanken med allmännyttig ideell verksamhet skulle försvinna genom att det skulle uppstå ett vinstsyfte. Den ideella grundtanken, enligt Wijkström (2002), är att verksamheten ska vara öppen för alla, den ska skapa gemenskap samt främja annat än medlemmarnas rent ekonomiska intressen.

I dagsläget finns en möjlighet att frivilligt inträda till skattskyldighet för moms (Grufberg & Hamberg, 2009), ett alternativ som kommer att gå förlorat med momsdirektivet. I momsdirektivet är det strikt reglerat genom en omsättningströskel vilka föreningar som blir momspliktiga, samtidigt som intäkter och utgifter för idrottslig verksamhet aldrig får bli momspliktigt (Grufberg & Hamberg, 2009). En förändring kan enligt respondenterna bli att föreningarna omorganiserar sig för att antingen få större eller mindre omsättning, beroende på vilken nytta det kan tillföra föreningen att vara momspliktig och därmed få möjligheten att göra avdrag för den ingående moms på momspliktig verksamhet.

Martin från Skatteverket anser att någon större förändring inte kommer att inträffa då det är väldigt få föreningar som kommer att drabbas av det förändrade regelverket, förutsatt att den omsättningströskel som Sverige kan förhandla fram kommer att hamna på 250 000 kr som utredningen från 2009 föreslog (Grufberg & Hamberg, 2009). Beloppet hänvisar endast till omsättning som är hänförlig till annan verksamhet än den som är direkt knuten till den idrottsliga (Grufberg & Hamberg, 2009) och Martin påpekar att väldigt få föreningar har en verksamhet som är momspliktig på över 250 000 kr. Detta stöds av utredningen från 2002 där man undersökte hur många föreningar som skulle komma över en omsättning på 90 000 kr och det var endast 38 % av de svarande ideella föreningarna i Sverige som tangerade den omsättningströskeln Edlund (2003).

### **5.3.3 Konkurrensfrågan**

Att det finns en snedvridning av konkurrensen är respondenterna ganska eniga om. Dock anser Sofia att det är ett nytt sätt att konkurrera då man i vissa fall vänder sig till ett nytt kundsegment. Vad som däremot omtvistades var om denna snedvridning var betydande. Representanterna från föreningslivet anser att den möjliga snedvridning som kan uppstå, genom att idrottsföreningar inte är momspliktiga, inte är av betydande karaktär och bedömer

därför likt utredningen från 2009 att bördan av momsplikten skulle bli större än nyttan av den (Grufberg & Hamberg, 2009). Representanterna från revisionsbyråerna anser i många fall att det inte enbart finns negativa effekter med momsdirektivet då man kan göra avdrag för ingående moms och därmed ha mindre kostnader. De frågar sig om ideell verksamhet ens bör vara undantagen momsplikt då den i vissa fall går att likställa med annan vinstdrivande verksamhet och förutsättningarna bör då också vara lika. När endast en typ av organisation inte behöver betala någon utgående moms vid försäljning av varor eller tjänster får den organisationen en fördel gentemot konkurrenter som är momspliktiga. Det uppstår då en snedvridning av konkurrensen (Ali et.al., 2011), något som även Martin från Skatteverket instämmer i. Peter Melz (2010) skriver att ett av huvudsyftena med moms är att skapa neutralitet mellan näringsidkare och har en förening en verksamhet som liknar en näringsidkares kan det bli en snedvridning av konkurrensen enligt Thomas från RF. Peter från KPMG ställer sig positiv till direktiv i fråga om momsplikt då han anser att det idag finns många stora föreningar som har stor omsättning och arbetar med skatteplanering genom att välja en icke-momspliktig organisationsform.

#### **5.3.4 Fler effekter**

Robert Pålsson anser att det kan innebära minskat förtroende för EU om det nya systemet blir svårt att implementera och följa. Detta är något som även Monti (2010) och Europeiska kommissionen (European Commission, 2010) ser som ett orosmoln i sin studie. Monti (2010) diskuterar kring hur EU ska bemöta det nationella motstånd som de kan komma att utstå i de fall reglerna inte passar medlemsstaterna.

#### **5.4 Framtiden**

Flera av respondenterna menar att lösningen till de problem som kan inträffa kan vara information till de berörda föreningarna. Här menar flera att Finansdepartementet och Skatteverket ska vara de som står för informationen till föreningarna och till de som behöver det. Tanken om att minska effekterna för de ideella föreningarna har funnits genomgående och tas även upp i utredningen från 2009, där det ansågs viktigt att förändringarna inte ska påverka de ideella föreningarna ekonomiskt (Grufberg & Hamberg, 2009). Detta har Nordström & Westfahl (2009) kommenterat i en artikel som utvärderar utredningen från 2009. De påpekar att det kommer att innebära stora förändringar men att det möjligtvis

kommer något kompensationsprogram som stöd för de ideella föreningar som drabbas av förändringarna.

Skatteverket kan hålla med om att de, ihop med RF, bör gå ut med information om förändringarna. RF hoppas också att flera av deras medlemsföreningar skickar sina åsikter till EU för att visa hur viktiga idrottsföreningarna är för svenska samhället. Även Deloitte (2010) kom fram till att en anledning till varför gällande momsregler inte är helt konform med momsdirektivet kan bero på idrottsföreningarnas stora betydelse för samhället. Vidare anser Deloitte i sin utredning att det kan vara en god idé att föra diskussionen vidare för att komma fram till ett gemensamt system för hur man bör behandla ideella föreningar (Deloitte, 2010).

Vissa respondenter har uttryckt en oro angående framtiden då man inte vet vad som kommer att hända. Enligt Europeiska Kommissionen skall momsdirektivet fungera som en ledstjärna för utformningen av de nationella momsreglerna (Lindencrona et.al., 2009). Tolkning som Sverige har gjort av momsdirektivet som har lett fram till förslaget med en omsättningströskel på 250 000 kr behöver inte heller det vara konformt med momsdirektivet. Oron som respondenterna har uttryckt grundar sig i detta.

Sofia från F&S tycker att det är onödigt att ändra på ett system som fungerar så bra och tror att en förändring kan få stora konsekvenser. Enligt Deloitte (2010) reflekteras ideella föreningars betydelse för det svenska samhället av särbehandlingen i momsreglerna. De anser att en idé kan vara att lyfta denna diskussion till högre nivåer inom EU.

## 6. Slutsats

---

I detta kapitel analyseras vald frågeställning utifrån det material som presenterats i referensramen och empirin. Här redogörs också för de slutsatser som framkommit under studiens gång. Kapitlet avslutas med förslag till vidare forskning.

---

Syftet med denna uppsats var att belysa möjliga effekter momsplikten kan få för idrottsföreningar i Sverige, både att undersöka de farhågor som vi kunde se innan samt lyfta fram nya.

Som en första slutsats kan vi se att de flesta tidigare studier och åsikter från föreningslivet övergripande är negativa till att införa det europeiska momsdirektivet i Sverige. Vad vi kunnat se i vår studie är att detta framförallt beror på okunskap från föreningslivets sida. Man är dels rädd för förändringar då de tycker att systemet Sverige har idag fungerar bra, dels är man inte tillräckligt insatt i frågorna utan går hellre på den allmänna uppfattningen. Från experter och revisorer är det en mer positiv syn då de kan se de rent ekonomiska effekterna, vilket inte alla gånger är negativa beroende på vilken verksamhet eller organisationsstruktur man har. En annan känsla som vi fått, och delat med flera av våra respondenter, är att mycket av regeringens uttalanden är ett spel för galleriet. Att våga ändra på något som ligger Sverige nära hjärtat kommer att ta tid och de som gör det kommer att möta motstånd.

I frågan om det kommer att bli ökade kostnader för föreningarna, är vår slutsats att det troligtvis kommer att bli det för en del. Administrationen kommer bli tyngre i vissa föreningar och för de drabbade kommer bokföringen att bli mer komplex och kostsam. Men om man utgår ifrån att en stor del av föreningarna kommer att komma under gränsen för momsplikt, förslaget ligger på 250 000 kr, så tror vi inte att det kommer att bli så många föreningar som i slutändan drabbas. Inom bokföringen är det framförallt den blandade verksamheten som kommer att bli den stora administrativa bördan.

En förändring av föreningslivet kommer troligtvis bli resultatet ifall Sverige ändrar sina momsregler. Denna förändring kommer att visa sig i att föreningarna får in mer affärstänk och möjligtvis omorganiserar sig. I vissa fall kan bolagisering bli aktuellt, för att undkomma problemet med den blandade verksamheten, där man slipper hålla isär intäkter och kostnader.

Med omorganisering kan det hända att den föreningsanda som funnits hittills delvis försvinner i de föreningar som förändras. Vi ställer oss dock frågan om inte flera av de föreningar som kommer att bolagiseras egentligen är mer en yrkesmässig verksamhet i föreningsform.

I denna uppsats har vi även diskuterat om konkurrensnedvridningen är något som egentligen existerar i Sverige. Vår uppfattning är att föreningar i vissa fall konkurrerar på snedvridna villkor, men att det är mest de större idrottsföreningarna som egentligen vållar skada. Dessa är antagligen de som kommer att hamna över 250 000 kr i omsättning och kommer därför i fortsättningen spela som samma villkor som vilken annan företagare som helst.

När vi blickar in i framtiden ser vi stor osäkerhet. Ingen vi har pratat med är egentligen beredda på vad som kan komma att hända då man inte har fått klara direktiv från regeringen. Något som känns extra riskabelt är om utredningen från 2009, som vi har utgått ifrån, med en omsättningsgräns på 250 000 kr inte heller är konform med direktivet. Denna diskussion kommer då att fortgå och innebära mer osäkerhet för Sveriges föreningskultur.

Mycket av den oro som finns idag tror vi kan dämpas om Finansdepartementet och Skatteverket tar sitt ansvar och informerar berörda parter. Vi anser att man redan nu skall påbörja ett infällningsarbete där man introducerar de förändringar som föreningarna kan komma att påverkas av. Detta tror vi skulle kunna motverka de negativa tankar som föreningarna har om förändringarna. Vi efterlyser också utredningar som ger exempel på de effekter som olika typer av föreningar kan påverkas av.

Vi tycker att det svenska synsättet är något att bevara, men hur länge skall man stå emot förändringarna? Vi anser att en bra utväg kan vara om Sverige får igenom förslaget med en omsättningströskel på skattepliktig årlig omsättning om 250 000 kr, med valfriheten att bli helt momspliktig. Detta skulle motverka de konsekvenser som Sverige är rädda för, samt ge föreningslivet den valfrihet de har haft innan.

Som förslag till vidare forskning kommer vi nedan lyfta fram de områden som vi anser är mest relevanta.

- Studera andra länder och undersök hur deras momsregelverk behandlar ideella föreningar?
- Gör en jämförande studie på hur föreningar inom olika verksamheter kan komma att påverkas av momsplikt.

## 7. Källor

- Agrell, Joachim; Lindberg, Annika; Andersson, Martin & Olsson, Bo-Arne. (2008) *Framtidens momshantering – 505 svenska beslutfattare säger sitt om moms*. Deloitte 200811
- Ali M., Daniel; Erdbrügger, Andreas; Hansen S., Eske; Jensen N., Holger; Jervelund, Christian; Jespersen T., Svend; Naess-Schmidt, Sigurd; Schmitz, Martin; Winiarczyk, Marcin & Winther D., Christian. (2011) *VAT IN THE PUBLIC SECTOR AND EXEMPTIONS IN THE PUBLIC INTEREST*. Taxud/2009/DE/316
- Andersen, Ib. (1998) *Den uppenbara verkligheten: Val av samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Björck, Helena. (2010) *Integration och momsdirektiv i fokus under Idrottens dag*. Riksidrottsförbundet 201007056
- Deffaa, Walter. (2011) *Svar på brev från Anders Borg – Fi2011/414*. European Commission UF2011/18619/BRYR
- Deloitte. (2010) *Survey on the VAT treatment of sports clubs within the EU*. Deloitte 201006
- DN. (2011) "Lägger en död hand över föreningslivet". DN 20110331.
- Edlund, Lisbeth. (2003) *Mervärdesskatt i ett EG-rättsligt perspektiv*. Finansdepartementet SOU 2002:74.
- Ehrling, Gabriel. (2011) *Momsplikt rubbar föreningsfriheten*. Allehanda 20110402.
- Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul, Finn. (2006) *Att utreda, forska och rapportera*. Liber AB
- European Commission. (2010) *GREEN PAPER – On the future of VAT. Towards a simpler, more robust and efficient VAT system*. European Commission, SEC (2010)1455 final.
- Genser, Bernd. (2003) *Coordinating VATs Between EU Member State*. International Tax and Public Finance, nr:10, sid: 735-752
- Grufberg, Maj-Britt & Hamberg, Lennart. (2009) *Mervärdesskatt för den ideella sektorn, m.m.* Finansdepartementet DS 2009:58. Edita Sverige AB
- Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn. (1991) *Forskningsmetodik: Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur



Inkomstskattelagen (1999:1229)

Juntti, Ellen och Haby, Susanna. (2011) *Kämpa mot moms för idrottsklubbar*. Corren.se 20110503

KPMG. (2005) *Momshandboken*. KPMG

Lindencrona, Gustaf; Lodin, Sven-Olof; Melz, Peter & Silfverberg, Christer. (2009) *Inkomstskatt – en lär- och handbok i skatterätt. Tolfte upplagan*. Studentlitteratur.

Lundahl, Ulf & Skärvad, Per-Hugo. (1999) *Utredningsmetodik för samhällsvetare och ekonomer*. Studentlitteratur, Lund.

Melz, Peter. (2010) *Mervärdesskatt, sextonde upplagan*. Iustus Förlag AB.

Mervärdesskattelag (1994:200)

Monti, Mario. (2010) *European heavyweights see common tax base as key to single market*. International tax review. Vol. 21, issue 6, sid. 10-13

Nilson, Frida. (2011) *Momsplikt sätter skräck i förenings-Sverige*. Landskrona Lokaltidning 20110504

Nolervik, Stefan. (2011) *EU:s momsregler slår hårt mot ungdomsidrotten*. Östgötaposten 20110423

Nordström, Britta & Westfahl, Lena. (2009) *Ny momsutredning påverkar den ideella sfären och regelverket kring fastighetsuthyrning*. Ernst&Young 20091124

Patel, Runa & Davidson, Bo. (2003) *Forskningsmetodikens grunder: Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Studentlitteratur, Lund.

Påhlsson, Robert. (2006) *Företagens inkomstskatt, tredje upplagan*. Iustus Förlag AB.

Rådets Direktiv 2006/112/EG

Saldén-Enérus, Anita. (2008) *Svar på formell underrättelse angående mervärdesskatt (KOM:S REF. Sg-Greffe(2008)D/204187)*. Finansdepartementet Fi2008/4219

Skatteverket. (2011) *Handledning för mervärdesskatt del 1*. Elanders Sverige 2011

SVT. (2011) *Idrottsrörelsen tar strid mot momsen*. <http://playrapport.se/video/2415009> 20110505

Wiechel, Karin. (2011) *Nya momsregler oroar idrottsklubbar*. Västerbottensnytt 18 maj.

Wijkström, Filip & Lundström Tommy. (2002) *Den ideella sektorn – Organisationerna i det civila samhället*. Sober Förlag

Öhman, Anna. (2009) *Skattskyldighet för ideell förening*. Ernst&Young 20090406.

## 8. Appendix

### Intervjumall

Frågorna som ställs kommer att vara övergripande (se rubrikerna), och kommer att följas upp med följdfrågor. Det som står under rubrikerna ska ses som stöd till huvudfrågan och andra liknande frågor kan uppkomma under intervjuens gång. Resultatet kommer att sammanställas i vår magisteruppsats som behandlar möjliga effekter av momsplikt för ideella föreningar. Citat kommer att refereras till namn vid tillåtelse.

### **Tycker du att Sverige ska följa EU:s momsdirektiv i fråga om momsplikt för ideella föreningar?**

Varför/ varför inte?

### **Vad tror du att effekterna av momsplikt för ideella föreningar kan bli?**

#### **Högre administrationskostnader för föreningarna?**

Vad kommer dessa kostnader att täckas av? Ökade medlemskostnader? Kommer man att tvingas starta andra verksamheter?

#### **Kan svenska föreningslivet förändras genom ett mer omfattande regelverk?**

Vilka effekter kan det ge på samhället i stort? Kan man hitta någon annan lösning på detta?

Utbildning, stöd och hjälp av ex. skatteverket, eller andra experter?

Ska stat/kommun bära ett större ansvar för bidrag till ungdomsverksamhet?

#### **Kommer det att öppna upp för konkurrens? Kommer marknaden bli annorlunda?**

En av anledningarna till att Sverige måste anpassa sig till momsdirektivet är för att en ”specialbehandling” av ideella föreningar kan ha en snedvridande effekt på konkurrensen. Många ideella föreningar är inte vinstdrivande. Kommer det att ”komma in” andra aktörer som kommer att driva de områden som kan komma att falla bort?

#### **Vilka ytterligare effekter kan du se?**

### **Tycker du gränsvärdet på 1 miljon i omsättning är ett bra förslag?**

Är det mer en sista chans till att skydda det svenska synsättet? Kommer det att komma ett nytt förslag? Har du någon annan idé till lösning?

**Kan du se någon negativ effekt om Sverige inte följer EU:s direktiv?**

Skadestånd, vilka drabbas av detta? Är det värt att driva vidare processen i EU-domstolen?

**Hur ser du på framtiden?**